

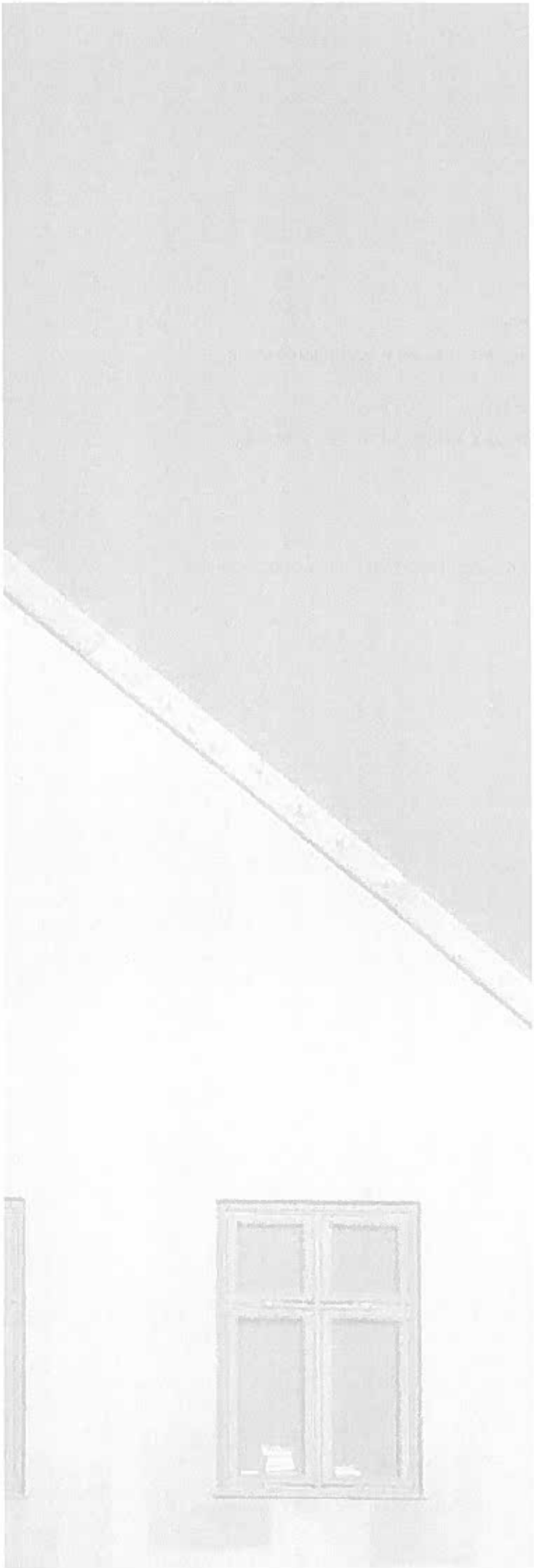
Доклад

За дейността на експертната работна група по изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс в рамките на проект „Продължаваща реформа в заповедното производство“, осъществен съгласно Договор REFORM/SC2020/133 към Генерална дирекция „Подкрепа на структурните реформи“ на Европейската комисия, изпълняван от „Ърнст и Янг“ България

30 август 2021

Съдържание

I. Контекст и обосновка на нуждата от реформа	3
II. Цели на реформата на заповедното производство	7
III. Състав и дейност на експертната група	9
IV. Предложени изменения в ГПК	11
V. Дискусионни въпроси	14
VI. Бъдещи етапи за реализация на електронното заповедно производство	17
Приложение 1	23
Приложение 2	35
Приложение 3	37
Приложение 4	102
Приложение 5	177

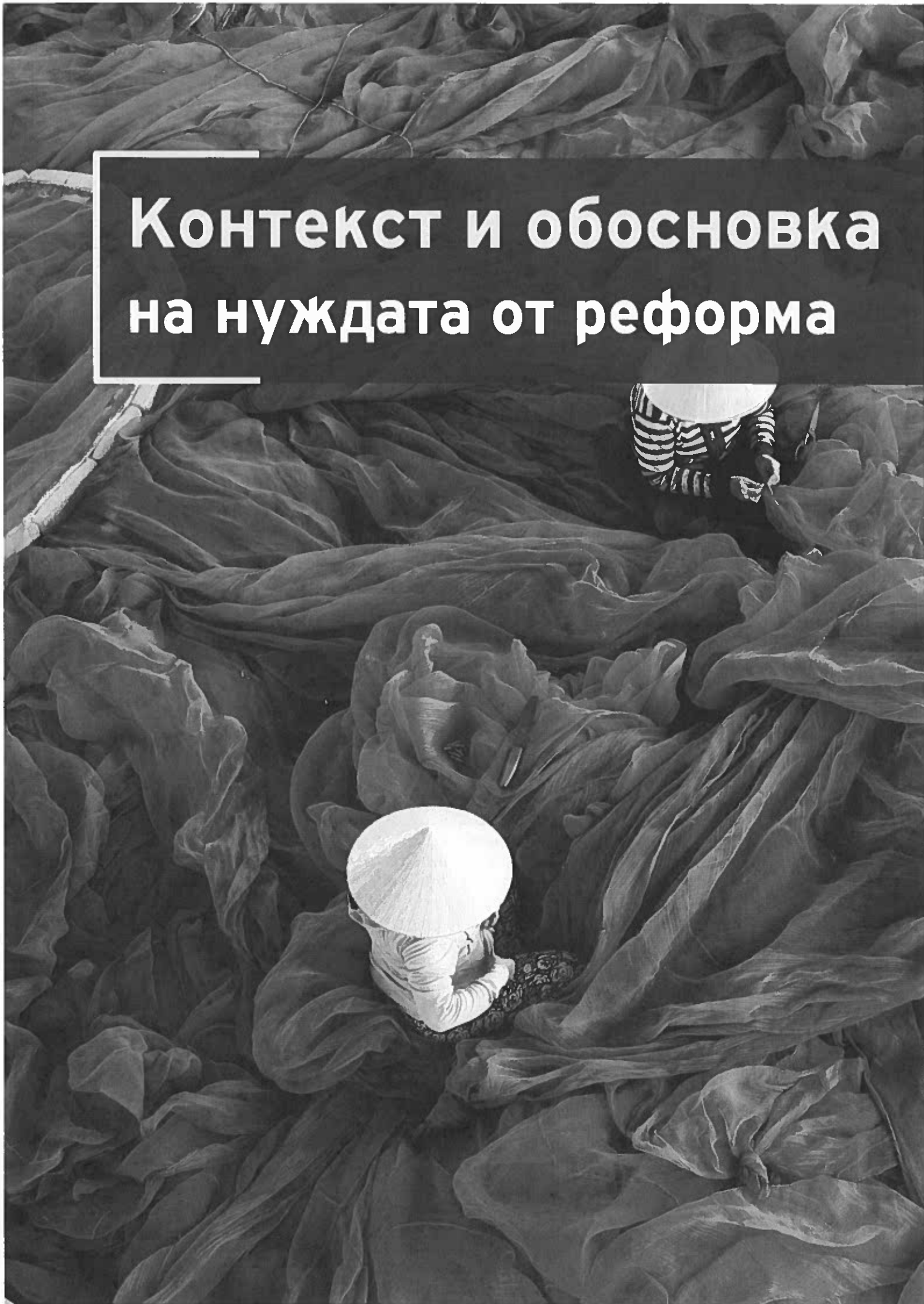

Докладът е изготвен с финансовата подкрепа на Европейския съюз. Информацията и възгледите представени в доклада отразяват мнението на авторите и по никакъв начин не може да се счита, че отразяват официалната позиция на Европейския съюз.

Списък на съкращенията

Съкращение	Описание
ВКС	Върховен касационен съд
ВСС	Висш съдебен съвет
ГПК	Граждански процесуален кодекс
ЕСГРАОН	Единна система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението
Проектна фаза 1	проект "Заповедно производство"
Проектна фаза 2	проект „Продължаваща реформа в заповедното производство“
РГ	Работна група
РС	Районен съд
СРС	Софийски районен съд
ТРРЮЛНЦ	Търговски регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел

Контекст и обосновка на нуждата от реформа

I. Контекст и обосновка на нуждата от реформа

В края на 2019 г. завърши проект “Заповедно производство” в изпълнение на Договор SRSS/SC2019/012 Обособена позиция 1 към Служба за подкрепа на структурните реформи на Европейската комисия (наричан оттук насетне Проектна фаза 1). Целта на Проектна фаза 1 беше да подпомогне българските институции в реформата на заповедното производство с оглед по-ефикасно разпределение на делата, улесняване на участниците в производството и съкращаване на времето за неговото приключване.

Извършеният в рамките на Проектна фаза 1 анализ установи, че заповедното производство е сред най-масовите граждански производства, провеждани пред районните съдилища. Съгласно статистика на Висшия съдебен съвет (ВСС), през 2020 г. в районните съдилища в областните центрове постъпилите дела по чл. 410 и чл. 417 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК) (общо 105 699) са съставлявали 57% процента от всички граждански дела, постъпили в тези съдилища (общо 186 414)¹. За същата година в районните съдилища извън областните центрове постъпилите заповедни дела (общо 47 153) са съставлявали 60% процента от всички граждански дела, постъпили в тези съдилища (общо 78 807)². Същевременно, налице са съществени разлики в натовареността на районните съдии в страната. Действителната натовареност на съдиите от Софийски районен съд (СРС) към 31.12.2020 г. е била 66,2 дела за разглеждане месечно на един съдия, в РС Велико Търново – 32,09, в РС Перник – 61,38 при среден брой дела за разглеждане месечно на съдия в районните съдилища в областните центрове – 51,08. В районните съдилища извън областните центрове средната действителна натовареност е 39,89 дела за разглеждане месечно на един съдия, като в отделните съдилища тази стойност варира от 75,67 за РС Нова Загора до 9,54 за РС Ивайловград³.

Разликите в натовареността на отделните съдилища, както и някои разлики в практиките и организацията на работа по места, водят до съществени различия в скоростта на правораздаването между отделните региони на страната. Според доклад на Световната банка⁴ стандартно гражданско дело в СРС приключва средно за 439 дни, което е повече от два пъти по-дълго от районните съдилища в другите големи градове (изследването сравнява бизнес климата в Бургас, Варна, Плевен, Пловдив, Русе и София). Съществени регионални различия са налице и по отношение конкретно на заповедното производство. Според друго изследване на Световната банка⁵, в малък районен съд заповедите за изпълнение се издават в рамките на законоустановения тридневен срок, в

¹ Приложение 63 от статистическия отчет на ВСС за 2020 г.

² Приложение 86 от статистическия отчет на ВСС за 2020 г.

³ Приложение 2 от статистическия отчет на ВСС за 2020 г. За съжаление статистическия отчет на ВСС не съдържа данни за действителната натовареност конкретно на гражданските съдии. Натовареността на гражданските съдии по щат е отразена в Приложения 79 и 102 от статистическия отчет на ВСС за 2020 г.

⁴ Световна банка, Правене на бизнес в Европейския съюз 2017: България, Унгария и Румъния, 2017 г. на <http://bulgarian.doingbusiness.org/bg/reports/subnational-reports/eu-bulgaria-hungary-romania>.

⁵ Световна банка, Карта на съдебни производства в България, юли 2015, на <http://documents.worldbank.org/curated/en/380281467986376381/pdf/100934-BULGARIAN-WP-P156952-PUBLIC-Box393246B-Bulgarian-mapping-report.pdf>.

районен съд в областен град - за около една седмица, докато в София този срок може да е неколккратно по-дълъг. Тези значителни разлики в сроковете поставят гражданите и бизнеса в големите градове в неблагоприятно положение и намаляват предвидимостта в работата на съдебната система.

Понастоящем все повече държави в Европейския съюз електронизират заповедното производство като част от по-мощните процеси на дигитализация на съдопроизводството. Наред с електронизацията, много юрисдикции въвеждат промени в подсъдността на тези дела, като централизират подаването на заявления (обикновено през единен портал), а в някои случаи и произнасянето по заявленията. Информационните технологии и оптимизирането на организацията на производството позволяват икономии на време и средства, както за съдебната система, така и за гражданите и организациите. Въз основа на идентифицираните системни предизвикателства и разнородни практики при прилагането на процесуалните норми, анализът по Проектна фаза 1 отправи предложения за оптимизиране на организацията на заповедното производство чрез електронизация на процеса и въвеждане на промени в подсъдността на тези дела.

Електронизацията е особено подходяща за заповедното производство, тъй като то е формално по своя характер и изцяло основано на документи. Такава е и тенденцията в Европейския съюз. Използването на информационни технологии би улеснило както потребителите, така и съда. От гледна точка на съда, електронизацията на производството би позволила редица улеснения, например автоматично генериране на предложения за документи от информационната система въз основа на въведените данни и възможност някои видове информация (напр. за седалището на длъжника и неговия постоянен и настоящ адрес) да се извличат и присъединяват към делото автоматично, вместо за същото да се ангажира човешки ресурс. От гледна точка на потребителите електронизацията на производството би позволила улеснено подаване на многобройни еднотипни заявления от страна на масови заявители през профила им в Единния информационен портал за електронно правосъдие, улеснено извършване на справки за подадените заявления, както и минимизиране на възможността за технически грешки в подадените заявления поради структурирания им формат и автоматичното извличане и или проверка на някои видове данни от държавните регистри (напр. търговския регистър и Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението (ЕСГРАОН)).

Въвеждането на централизирано разпределение на заповедните дела между районни съдии от цялата страна също е подходящо за заповедното производство, тъй като то е непристъпно по своя характер и не предполага провеждане на съдебни заседания. По тази причина, ако то бъде електронизирано, е възможно провеждането му да се осъществи изцяло дистанционно, като не се налага съдията физически да се намира в района по постоянен адрес или седалище на длъжника. В светлината на тези обстоятелства, съдебната система би могла да разпредели по-оптимално своите ресурси, ако заповедните дела се разпределят между всички районни съдилища в страната по начин, който да осигури равномерно натоварване. Същевременно, за заявители и длъжници би било по-удобно, ако могат да извършват действия в това производство дистанционно с помощта на информационните технологии или в най-удобния за тях районен съд. Централизираното случайно разпределение на всички постъпващи заповедни дела между всички районни съдии в страната, които разглеждат такива дела, би допринесло за облекчаване на неравномерното натоварване на гражданските съдии в районните съдилища, би изравнило сроковете за произнасяне в страната и би преодолело сега съществуващите различия в практиките. България вече има опит от сходна реформа, а именно реформата на търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел. В този регистър постъпващите в цялата страна

заявления за вписвания се разпределят на случаен принцип между длъжностни лица по регистрацията, които биха могли да са навсякъде на територията на страната.

Съгласно така изготвената концепция, промените в подсъдността на заповедните дела следва да засягат само заповедното производство, като подсъдността на свързаните с него производства пред искивия и въззивния съд следва да остане непроменена. Доколкото вследствие на електронизацията цялото заповедното дело ще се съхранява на електронен носител, няма да се налага изпращане на заповедното дело в друг район във връзка със съответното исково или въззивно производство, а искивият и въззивният съд следва да имат пълен достъп до заповедното дело в информационната система на съдилищата.

Цели на реформата на заповедното производство

II. Цели на реформата на заповедното производство

В светлината на гореописаната концепция за реформа, беше сформирана експертна работна група по проект „Продължаваща реформа в заповедното производство“, осъществен съгласно Договор REFORM/SC2020/133 към Генерална дирекция „Подкрепа на структурните реформи“ на Европейската комисия (наричан оттук насетне Проектна фаза 2). На групата беше възложено да изготви предложения за изменения на Гражданския процесуален кодекс (ГПК), които да осигурят постигането на следните цели:

- ▶ Подобряване на качеството и ускоряване на правосъдието посредством осигуряване на все по-висока степен на електронизация в работата на съдилищата;
- ▶ Използване на възможностите на информационните технологии за облекчаване на работата на съдиите и съдебните служители чрез автоматизиране на заповедните производства;
- ▶ Използване на възможностите на информационните технологии за улесняване на потребителите чрез позволяване на електронно подаване на заявления и възражения срещу издадени заповеди за изпълнение;
- ▶ Облекчаване на неравномерното натоварване на районните съдии чрез въвеждане на централизирано случайно разпределение на заявленията за издаване на заповед за изпълнение между всички страни в страната, които разглеждат такива дела.
- ▶ Ускоряване на заповедното производство и уеднаквяване на времето за разглеждане на заявления на издаване на заповеди за изпълнение на територията на цялата страна;
- ▶ Реализиране на икономии за съдебната система поради по-ефективното разпределение на ресурсите между районните съдилища.

Състав и дейност на експертната група

III. Състав и дейност на експертната група

Експертната група включва представители на екипа на „Ърнст и Янг“ България, както и членове, излъчени от Висшия съдебен съвет, а именно: представител на Върховен касационен съд (ВКС), районни съдии, представител на академичната общност, представител на адвокатурата, представител на Камарата на частните съдебни изпълнители, представител на „Информационно обслужване“ АД и представител на Дирекция „Информационни технологии и съдебна статистика“ в администрацията на ВСС. Списък на членовете на групата е приложен към настоящия доклад (Приложение 2).

Въпреки практическите трудности, свързани с работата по време на пандемия, дейността на експертната група се отличаваше с висока степен на активност и ангажираност на участниците. В периода 12 март 2021 г. - 9 юли 2021 г. експертната група осъществи шест срещи, които предвид епидемиологичната обстановка в страната се проведеха дистанционно чрез платформите Уебекс и Майкрософт Тиймс. Бяха обсъдени многобройни алтернативни варианти на нормативни разрешения, като се търсеше баланс между повишаване на ефективността на производството и осигуряването на достъп до правосъдие. Протоколите от проведените срещи са приложени към настоящия доклад (Приложение 3). В рамките на експертната група беше проведено и работно посещение в Агенция по вписванията, на което участниците зададоха редица въпроси относно работата на търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ТРРЮЛНЦ) с оглед отчитане на някои аспекти от опита на ТРРЮЛНЦ при организацията и разпределението в цялата страна на висок брой електронни заявления. Наред със срещите, по време на целия период на работа на експертната група протичаше активна кореспонденция между членовете на групата, като бяха изготвени и представени многобройни писмени становища по различни дискуссионни въпроси. Всички представени писмени становища са приложени към настоящия доклад (Приложение 4). Експертната група състави и проведе и онлайн анкета, в която потърси мнението на съдийската общност по отношение на някои от дискуссионните въпроси. Анкетата и резултатите от нея са приложени към настоящия доклад (Приложение 5).

Предложени изменения в ГПК

IV. Предложени изменения в ГПК

В резултат на обсъжданията в рамките на експертната група, както и на проведените вътрешни гласувания по дискуссионни въпроси, беше изработен Проект на закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс (*Приложение 1*), който въвежда следните изменения в досегашната уредба на заповедното производство:

С оглед осигуряване на възможно най-висока степен на електронизация на заповедното производство се предвижда всички процесуални действия в производството да се извършват в електронна форма и всички актове на съда в производството се издават в електронна форма, освен в изрично посочените в глава 37 от ГПК случаи.

С оглед защитата на достъпа до правосъдие на длъжника по отношение на него се предвижда изключение от горното правило, като той може да извършва процесуални действия и писмено на хартиен носител.

Особено важно за успешната реализация на реформата е възможно най-широк кръг от заявители да подават заявления в структуриран електронен формат, който позволява електронна обработка и автоматично генериране на документи. По тази причина предложените изменения предвиждат, че търговците, държавата и държавните учреждения, общините, както и лицата, представлявани от адвокат, подават заявления единствено по електронен път чрез електронен формуляр, достъпен в Единния портал за електронно правосъдие. Не се образува дело по заявление за издаване на заповед за изпълнение, подадено от тези лица на хартиен носител.

С оглед осигуряване на достъпа им до правосъдие, лица, извън посочените по-горе, могат да подават заявление за издаване на заповед за изпълнение и на хартиен носител в който и да е районен съд, като в този случай служител на съда въвежда в същия ден данните от подаденото на хартиен носител заявление в електронния формуляр.

С оглед осигуряване на възможно най-висока степен на електронизация на производството е предвидено, че когато заявлението е подадено по електронен път, всички последващи процесуални действия на заявителя се извършват само в електронна форма, с изключение на процесуалните действия при обжалване на актове по глава тридесет и седма, в искиви производства по чл. 422 и чл. 424, както и в производството по чл. 423.

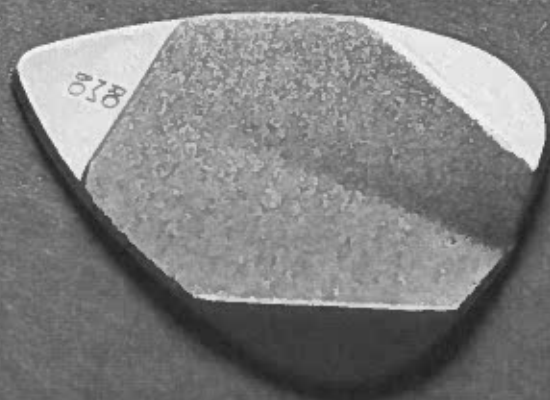
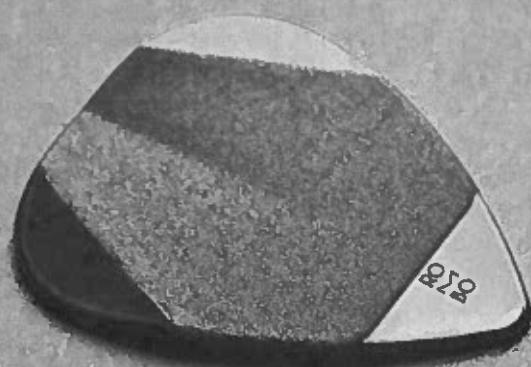
С оглед облекчаване на неравномерното натоварване на районните съдии и уеднаквяване на сроковете, в които се разглеждат заявленията за издаване на заповед за изпълнение, се предвижда заявленията (с изключение на тези по чл. 417, ал.1, т. 3, 6 и 10 ГПК), независимо дали са подадени на хартиен носител или по електронен път, да се разпределят между всички районни съдии в страната, които разглеждат такива заявления. В тази връзка се изменя досегашната подсъдност по отношение на тези дела.

Изключение от горното правило се предвижда за заявления по чл. 417, ал.1, т. 3, 6 и 10 ГПК. По отношение на тази категория заявления работната група прецени, че е важно съдът да получи физически достъп до оригинала на документа, на който се основава заявлението. За да бъде осигурена предвидимост относно това на кой съд ще бъдат разпределени за разглеждане такива заявления (съответно къде заявителят следва да представи въпросния оригинал), както и за да бъде улеснен заявителят при представянето на оригинала, се предвижда изменение на досегашната подсъдност по отношение на тези дела, като те следва да се разпределят между съдиите от районния съд по постоянния адрес или по седалището на заявителя.

При условията на централизирано разпределение на заявленията между всички районни съдии в страната изпълнителният лист по дадено заявление ще бъде издаван в съда, разгледал заявлението. За да може изпълнителният лист да бъде получен от заявителя в удобен за него съд, предложените изменения предвиждат изпълнителният лист в заповедното производство да се издава в електронна форма (каквато техническа възможност съществува), като заявителите ще го получават на хартиен носител под формата на официален препис по реда на чл. 102а, ал. 4 ГПК. За разлика от официалните преписи от останалите видове съдебни актове, този официален препис ще може да бъде издаван в единствен екземпляр, съгласно изрична разпоредба в този смисъл. Погиването на този единствен официален препис от електронния изпълнителен лист (независимо дали това се дължи на случайно събитие или на погасяване на дълга, вследствие на което единственият официален препис от изпълнителния лист е бил предаден на длъжника и унищожен) влече след себе си същите последици, както и погиването на първообраза на изпълнителния лист, а именно, в производството по издаване на дубликат от официалния препис длъжникът се призовава в открито съдебно заседание и може да противопостави възражения за погасяване на дълга въз основа на обстоятелства, настъпили след установяване на съществуването му. Така се запазва вложената и до момента идея на ГПК за изпълнителния лист като документ, като заявителят може да получи само еднократно изпълнителен титул.

Доколкото нормативен акт от ранга на ГПК не би могъл да уреди всички детайли от процеса по провеждане на заповедното производство в електронна форма, предложените изменения разширяват сега съществуващата законова делегация, като оправомощават министъра на правосъдието да издаде наредба, с която да утвърди образци на заявление за издаване на заповед за изпълнение, заявление за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ, заповед за изпълнение и другите книжа във връзка със заповедното производство и да уреди всички дейности, свързани с организацията на електронното заповедно производство.

Дискуссионни въпроси

V. Дискусионни въпроси

В процеса на работа на експертната група възникнаха няколко дискуссионни въпроса, както следва:

- По отношение на кръга от лица, които могат да подават заявления за издаване на заповед за изпълнение само по електронен път бяха обсъдени следните варианти на уредба:
- А. Юридическите лица, държавата и държавните учреждения, общините, както и лицата, представлявани от адвокат, да могат да подават заявления за издаване на заповед за изпълнение само по електронен път;
 - Б. Търговците, държавата и държавните учреждения, общините, както и лицата, представлявани от адвокат, да могат да подават заявления за издаване на заповед за изпълнение само по електронен път;
 - В. Търговските дружества, държавата и държавните учреждения, общините, както и лицата, представлявани от адвокат, да могат да подават заявления за издаване на заповед за изпълнение само по електронен път;
 - Г. Кредитни и финансови институции, включително тези, извършващи събиране на вземания срещу потребители, застрахователни и презастрахователни дружества и търговци, които извършват доставка на енергия, газ или предоставяне на пощенски, електронни съобщителни или водоснабдителни и канализационни услуги, държавата и държавните учреждения, общините, както и лицата, представлявани от адвокат, да могат да подават заявления за издаване на заповед за изпълнение само по електронен път.

След вътрешно гласуване беше взето решение в приложения Проект на закон за изменение и допълнение на ГПК да залегне Вариант Б. Изразените становища в подкрепа на различните варианти са отразени в приложенията към доклада.

- По отношение на подсъдността на заповедните производства бяха обсъдени следните варианти на уредба:
- А. Всички заявления за издаване на заповед за изпълнение да се разпределят между всички районни съдии в страната, които разглеждат такива заявления, като по отношение на документите, които следва да се представят в оригинал, този оригинал да бъде сканиран и заверяван от съдебен служител, а съдията, който разглежда заявлението, да има достъп само до електронния образ (т.е. единна подсъдност за всички заповедни дела).
 - Б. Като вариация на вариант А беше обсъдена възможността всички заявления за издаване на заповед за изпълнение да се разпределят между всички районни съдии в страната, но записът на заповед (като най-често използваното основание по чл. 417 ГПК и подлежащо и понастоящем на различен режим доколкото подадено възражение по него спира изпълнението) да отпадне от този член, а за автентичността на документите по чл. 417, ал.1, т. 3 и 6 ГПК да бъде нормативно предвидена възможност съдът да може да прави справка в информационната система на Нотариалната камара и в Имотния регистър.

- В. Заявленията за издаване на заповед за изпълнение да се разпределят между всички районни съдии в страната, които разглеждат такива заявления, с изключение на заявленията по чл. 417, ал.1, т. 3, 6 и 10 ГПК. Последната категория заявления следва да се разглежда от районния съд по постоянния адрес или по седалището на заявителя, като в този случай се предвижда съдът да има достъп до оригинала на документа.

След вътрешно гласуване беше взето решение в приложения Проект на закон за изменение и допълнение на ГПК да залегне Вариант В. Изразените становища в подкрепа на различните варианти са отразени в приложенията към доклада.

По отношение на изпълнителния лист бяха обсъдени следните варианти на уредба:

- А. Изпълнителният лист в заповедното производство да бъде издаван на хартия от съда, разгледал заявлението на хартия и да бъде изпращан с вътрешна поща до районния съд, в който заявителят желае да го получи.
- Б. Съдът, разгледал заявлението за издаване на заповед за изпълнение, да постановява разпореждане за издаване на изпълнителен лист в електронна форма, въз основа на което избран от заявителя районен съд да издава изпълнителния лист на хартиен носител.
- В. Съдът, разгледал заявлението за издаване на заповед за изпълнение, да издава изпълнителен лист в електронна форма, въз основа на който избран от заявителя районен съд да издава официален препис от изпълнителния лист в единствен екземпляр (заверен от съдебен служител).
- Г. Изпълнителният лист в гражданския процес да не се издава на хартиен носител, а да се използва чрез достъпването на електронния му образ от страна на съдебния изпълнител в информационната система на съдилищата, което изисква свързаност между информационните системи на съдилищата и на съдебното изпълнение, със съответните гаранции за сигурността на информацията.

След вътрешно гласуване беше взето решение в приложения Проект на закон за изменение и допълнение на ГПК да залегне Вариант В. Изразените становища в подкрепа на различните варианти са отразени в приложенията към доклада.

По отношение на възможността длъжникът да извършва процесуални действия на хартиен носител бяха обсъдени следните варианти на уредба:

- А. Длъжникът винаги да има право да извършва процесуални действия в заповедното производство и на хартиен носител.
- Б. Длъжникът да има право да извършва процесуални действия в заповедното производство и на хартиен носител, но в случай, че извърши дадено действие в електронна форма, оттам насетне да е задължен да извършва всички последващи действия в електронна форма.

След вътрешно гласуване беше взето решение в приложения Проект на закон за изменение и допълнение на ГПК да залегне Вариант А. Изразените становища в подкрепа на различните варианти са отразени в приложенията към доклада.

**Бъдещи етапи за
реализация на
електронното запо-
ведено производство**

VI. Бъдещи етапи за реализация на електронното заповедно производство

Проектният екип отчита, че в рамките на сега съществуващото развитие на информационните технологии в съдилищата и настоящата степен на свързаност на различните информационни системи, които функционират в държавата, ще са необходими и следващи действия с оглед по-нататъшното повишаване на степента на електронизация на заповедното производство и правораздавателната дейност като цяло. Те включват следните етапи:

Съгласно съответната законова делегация, изработване на наредба на министъра на правосъдието, която в детайли описва организацията на процесите в заповедното производство и включва образци на документите.

Съгласно идентифицираните в рамките на Проектна фаза 1 цели, създаване на нормативна и техническа възможност за предотвратяване на злоупотреби от страна на заявителите чрез извършване на „проверки за тъждественост“, т.е. за идентифициране на повече от едно висящо заповедно производство между едни и същи страни и с идентични основание и петитум, както и използване на един и същи документ за платена такса в рамките на повече от едно производство;

В съответствие с новата концепция за организация на заповедното производство, изработване на правила за единното случайно разпределение на заповедните дела на територията на цялата страна.

Изработване на функционалните и технически изисквания за надграждане на Единната информационната система на съдилищата с оглед реализация на предложената нормативна уредба.

Надграждане на Единната информационната система на съдилищата в съответствие с изготвените функционални и технически изисквания;

Свързване на регистъра на Нотариалната камара, ТРРЮЛНЦ, Имотния регистър, Централния регистър на особените заложи и информационната система на съдебното изпълнение с Единната информационната система на съдилищата, със съответните нива на достъп и гаранции за сигурността на информацията.

При осигуряване на предвидената по-горе свързаност между държавните информационни системи, поетапно отпадане на изискването за представяне на оригинали от документи в заповедното производство, тъй като те ще бъдат достъпни за съда в електронна форма в официални държавни регистри. Относно записа на заповед, следва законодателят да направи преценка дали той да остане като единствен представян на хартия документ в заповедното производство (напр. чрез сканирането му от съдебен служител) или да отпадне от хипотезата на чл. 417 ГПК. Във връзка с отпадане на изискванията за представяне на оригинали, следва поетапно да отпаднат и изключенията от единната подсъдност на заповедните производства.

- При осигуряване на свързаност между Единната информационна система на съдилищата и информационната система на съдебното изпълнение, въвеждане на изцяло електронен изпълнителен лист и отпадане на издаването му на хартиен носител.

Приложения към доклада:

- ▶ Приложение 1: Проект на закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс
- ▶ Приложение 2: Списък на членовете на експертната група
- ▶ Приложение 3: Протоколи от проведените срещи на експертната група
- ▶ Приложение 4: Представени писмени становища
- ▶ Приложение 5: Проведена анкета сред съдиите и резултати от нея

Ръководител на работната група:

Даниела Марчева

член на Висшия съдебен съвет

Приложение 1

Проект на закон за изменение и допълнение на
Гражданския процесуален кодекс

Проект на закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс

§ 1. В чл. 408 се създава ал. 3:

“(3) Когато е издаден изпълнителен лист в електронна форма, на молителя може да се издаде официален препис от същия в един екземпляр по реда на чл. 102а, ал. 4. Официалният препис има значението на изпълнителен лист, издаден на хартиен носител. Издаването на официалния препис се отбелязва по електронното дело.”

§ 2. В чл. 409 се правят следните изменения:

1. В заглавието след думите “изпълнителен лист” се добавя “и от официален препис от изпълнителен лист в електронна форма”.

2. Създава се ал. 2:

“(2) Ако издаденият по реда на чл. 408, ал. 3 официален препис от изпълнителен лист в електронна форма бъде изгубен или унищожен, съдът, който го е издал, по писмена молба на молителя разпорежда издаването на дубликат от официалния препис въз основа на изпълнителния лист в електронното дело. Издаването на дубликат от официалния препис се отбелязва по електронното дело.”

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3 и след думата “Молбата” се добавя “по ал. 1 и 2”.

4. Досегашната ал. 3 става ал. 4 и след думите “по ал. 1” се добавя “и 2”.

5. Досегашните ал. 4 и 5 стават ал. 5 и 6.

§ 3. В Глава тридесет и седма се създава чл. 409а:

“Водене на заповедното производство в електронна форма

Чл. 409а. (1) Всички процесуални действия в заповедното производство се извършват в електронна форма и всички актове на съда в производството се издават в електронна форма, освен когато тази глава изрично предвижда друго.

(2) Длъжникът може да извършва процесуални действия и писмено на хартиен носител.”

§ 4. В чл. 411 се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 1 се изменя така:

“(1) Заявлението и приложенията към него се подават по електронен път чрез електронен формуляр, достъпен в Единния портал за електронно правосъдие. Когато заявлението е подадено по електронен път, всички последващи процесуални действия на заявителя се извършват само в електронна форма, с изключение на процесуалните действия при обжалване на актове по глава тридесет и седма, в искиви производства по чл. 422 и чл. 424, както и в производството по чл. 423. ”

2. Създава се нова ал. 2:

“(2) Търговците, държавата и държавните учреждения, общините, както и лицата, представлявани от адвокат, подават заявления за издаване на заповед за изпълнение само в електронна форма. Не се образува дело по заявление за издаване на заповед за изпълнение, подадено от лицата по тази алинея на хартиен носител.”

3. Досегашната ал. 3 се заличава.

4. Създава се нова ал. 3:

“(3) Лица, извън посочените по ал. 2, могат да подадат заявление за издаване на заповед за изпълнение и на хартиен носител в който и да е районен съд. Служител на съда въвежда в същия ден данните от подаденото на хартиен носител заявление в електронния формуляр по ал. 1. ”

5. Създава се нова ал. 4:

“(4) Заявленията за издаване на заповед за изпълнение, независимо дали са подадени на хартиен носител или по електронен път, се разпределят между всички районни съдии в страната, които разглеждат такива заявления. Заявленията по чл. 417, ал.1, т. 3, 6 и 10 ГПК, независимо дали са подадени на хартиен носител или по електронен път, се разпределят между съдиите от районния съд по постоянния адрес или по седалището на заявителя. Съдията, на когото е разпределено заявлението, извършва служебна проверка на местната подсъдност. Ако съдът прецени, че делото не му е подсъдно, той го изпраща незабавно на надлежния съд”

6. Досегашната ал. 2 става ал. 5 и думите “срока по ал. 1” се заменят с “тридневен срок”.

7. Създава се нова ал. 6:

“(6) Препис от издадената заповед за изпълнение се връчва на длъжника и на заявителя. Когато заявлението за издаване на заповед за изпълнение е подадено по електронен път или заявителят е посочил електронен адрес, връчването на препис от издадената заповед за изпълнение на заявителя се осъществява само по електронен път.”

8. Създава се нова ал. 7:

“(7) Съдът, извършил връчването на длъжника и на заявител, подал заявлението за издаване на заповед за изпълнение на хартиен носител без посочване на електронен адрес, съхранява оригиналните съобщения и призовки, като ги присъединява към електронното дело незабавно след постъпването им в канцеларията на съда.”

§ 5. В чл. 412, т. 12 преди думата “подпис” се добавя “електронен”.

§ 6. В чл. 414 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думата „писмено“ се заличава.

2. Създава се ал. 3:

“(3) Възражението може да бъде подадено на хартиен носител в който и да е районен съд или в електронна форма чрез Единния портал за електронно правосъдие.”

§ 7. В чл. 414а се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думата „писмено“ се заличава.

2. Създава се нова ал. 2:

“Възражението може да бъде подадено на хартиен носител в който и да е районен съд или в електронна форма чрез Единния портал за електронно правосъдие.”

3. Досегашните ал. 2, 3, 4, 5 и 6 стават ал. 3, 4, 5, 6 и 7.

§ 8. В чл. 415, ал. 5 думите „представи доказателства, че е предявил“ се заменят с „предяви“.

§ 9. В чл. 416 се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал.1 се изменя така:

“(1) Когато възражение не е подадено в срок или е оттеглено, или след влизане в сила на съдебното решение за установяване на вземането, заповедта за изпълнение влиза в сила и съдът издава изпълнителен лист в електронна форма.”

2. Създава се нова ал. 2:

“(2) Всеки районен съд може да издаде на молителя официален препис от изпълнителния лист по реда на чл. 102а, ал. 4.”

§ 10. В чл. 417 се правят следните допълнения:

1. Създава се ал. 2:

“(2) При подаване на заявление по ал. 1 по електронен път заявителят следва да приложи копие от документа, на който се основава заявлението му и декларация за идентичност на оригинала с приложеното копие.”

2. Създава се ал. 3:

“(3) При подаване на заявление по ал.1, т. 3, 6 и 10 на хартиен носител заявителят следва да представи оригинал от документа. При подаване на заявлението на хартиен носител във всички останали случаи на ал. 1 е достатъчно заявителят да представи заверен от него препис от документа, като служител на съда създава електронно копие на представения документ и връща хартиения носител на заявителя.”

§ 11. В чл. 418 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думата „вземането“ се добавя “и са изпълнени условията по чл. 417, ал. 2 и 3”.

2. Ал. 2 се допълва и изменя така:

“(2) В случаите извън чл. 417, ал.1, т. 3, 6 и 10, след като провери дали документът е редовен от външна страна и дали удостоверява подлежащо на изпълнение вземане срещу длъжника, съдът издава изпълнителен лист в електронна форма.”

3. Създават се ал. 3 и 4:

“(3) Когато заявлението по чл. 417, ал. 1, т. 3, 6 и 10 е подадено по електронен път, заявителят е длъжен в едноседмичен срок от подаването му да представи на съда оригиналния документ по чл. 417, ал. 1, т. 3, 6 и 10. След представяне на оригиналния документ, съдът разглежда заявлението по чл. 417, ал. 1, т. 3, т. 6 и т. 10 и издава заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист в електронна форма след проверка по реда на чл. 418, ал. 2 и при наличие на предпоставките за това. За издаването на изпълнителния лист съдът прави надлежна бележка върху представения документ.

(4) Всеки районен съд може да издаде на молителя официален препис от изпълнителния лист по реда на чл. 102а, ал. 4.”

4. Досегашните ал. 3 и 4 стават съответно ал. 5 и 6.

5. Досегашната ал. 5 става ал. 7 и се изменя така:

“Копие на заповедта за изпълнение с отбелязването за издаден изпълнителен лист и копие от документа, въз основа на който е издадена заповедта за изпълнение, се връчва от съдебния изпълнител. Съдебният изпълнител незабавно изпраща до съда по електронен път копие от съобщението заедно с връчените документи с отбелязване на връчването на всеки един от тях.”

§ 12. В чл. 425 се правят следните изменения:

1. Ал. 1 се изменя така:

“(1) Министърът на правосъдието издава наредба, с която утвърждава образци на заявление за издаване на заповед за изпълнение, заявление за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ, заповед за изпълнение и другите книжа във връзка със заповедното производство и урежда всички дейности, свързани с организацията на електронното заповедно производство.”

2. Създава се нова ал. 2:

“(2) Електронният формуляр по чл. 411, ал. 1 съответства на образците, утвърдени с наредбата по ал. 1, като условие за подаването му е надлежно посочване и верификация на електронен адрес за връчване на заявителя.”

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

Първообразен изпълнителен лист

Чл. 408. (1) Изпълнителният лист се издава в един екземпляр, подписан от съдия от съответния съд.

(2) Когато трябва да се предадат няколко отделни имота или когато решението е постановено в полза или срещу няколко лица, може да се издадат отделни изпълнителни листове, като се означа коя част от решението подлежи на изпълнение по всеки лист.

(3) Когато е издаден изпълнителен лист в електронна форма, на молителя може да се издаде официален препис от същия в един екземпляр по реда на чл. 102а, ал. 4. Официалният препис има значението на изпълнителен лист, издаден на хартиен носител. Издаването на официалния препис се отбелязва по електронното дело.

Дубликат от изпълнителен лист и от официален препис от изпълнителен лист в електронна форма

Чл. 409. (1) Ако първообразният изпълнителен лист бъде изгубен или унищожен, съдът, който го е издал, по писмена молба на молителя издава дубликат от него въз основа на акта, по който е издаден първообразът.

(2) Ако издаденият по реда на чл. 408, ал. 3 официален препис от изпълнителен лист в електронна форма бъде изгубен или унищожен, съдът, който го е издал, по писмена молба на молителя разпорежда издаването на дубликат от официалния препис въз основа на изпълнителния лист в електронното дело. Издаването на дубликат от официалния препис се отбелязва по електронното дело.

(3) Молбата по ал. 1 и 2 се разглежда в открито заседание, след като се връчи препис от нея на длъжника.

(4) Длъжникът може да противопостави освен липсата на условията по ал. 1 и 2 и възражения за погасяване на дълга въз основа на обстоятелства, настъпили след установяване на съществуването му.

(5) Постановеното решение подлежи на обжалване по общия ред. След като то влезе в сила, длъжникът не може да оспорва съществуването на дълга на основания, които е могъл да предяви в производството по издаване на дубликата.

(6) Ако самият акт е бил изгубен или унищожен и няма възможност да бъде възстановено неговото съдържание чрез официални документи, молителят може да предяви иск за осъждане на длъжника.

Глава тридесет и седма

ЗАПОВЕДНО ПРОИЗВОДСТВО

Водене на заповедното производство в електронна форма

Чл. 409а. (1) Всички процесуални действия в заповедното производство се извършват в електронна форма и всички актове на съда в производството се издават в електронна форма, освен когато тази глава изрично предвижда друго.

(2) Длъжникът може да извършва процесуални действия и писмено на хартиен носител.

Заявление за издаване на заповед за изпълнение

Чл. 410. (1) Заявителят може да поиска издаване на заповед за изпълнение:

1. за вземания за парични суми или за заместими вещи, когато искът е подсъден на районния съд;

2. за предаването на движима вещ, която длъжникът е получил със задължение да я върне или е обременена със залог или е прехвърлена от длъжника със задължение да предаде владението, когато искът е подсъден на районния съд.

(2) Заявлението съдържа искане за издаване на изпълнителен лист и трябва да отговаря на изискванията на чл. 127, ал. 1 и 3 и чл. 128, т. 1 и 2. В заявлението се посочва и банкова сметка или друг начин за плащане.

(3) Когато вземането произтича от договор, сключен с потребител, към заявлението се прилагат договорът, ако е в писмена форма, заедно с всички негови приложения и изменения, както и приложимите общи условия, ако има такива.

Издаване на заповед за изпълнение

Чл. 411. (1) Заявлението и приложенията към него се подават по електронен път чрез електронен формуляр, достъпен в Единния портал за електронно правосъдие. Когато заявлението е подадено по електронен път, всички последващи процесуални действия на заявителя се извършват само в електронна форма, с изключение на процесуалните действия при обжалване на актове по глава тридесет и седма, в иски производствата по чл. 422 и чл. 424, както и в производството по чл. 423.

(2) Търговците, държавата и държавните учреждения, общините, както и лицата, представлявани от адвокат, подават заявления за издаване на заповед за изпълнение само в електронна форма. Не се образува дело по заявление за издаване на заповед за изпълнение, подадено от лицата по тази алинея на хартиен носител.

(3) Лица, извън посочените по ал. 2, могат да подадат заявление за издаване на заповед за изпълнение и на хартиен носител в който и да е районен съд. Служител на съда въвежда в същия ден данните от подаденото на хартиен носител заявление в електронния формуляр по ал. 1.

(4) Заявленията за издаване на заповед за изпълнение, независимо дали са подадени на хартиен носител или по електронен път, се разпределят между всички районни съдии в страната, които разглеждат такива заявления. Заявленията по чл. 417, ал.1, т. 3, 6 и 10 ГПК, независимо дали са подадени на хартиен носител или по електронен път, се разпределят между съдиите от районния съд по постоянния адрес или по седалището на заявителя. Съдията, на когото е разпределено заявлението, извършва служебна проверка на местната подсъдност. Ако съдът прецени, че делото не му е подсъдно, той го изпраща незабавно на надлежния съд.

(5) Съдът разглежда заявлението в разпоредително заседание и издава заповед за изпълнение в тридневен срок, освен когато:

1. искането не отговаря на изискванията на чл. 410 и заявителят не отстрани допуснатите нередовности в тридневен срок от съобщението;

2. искането е в противоречие със закона или с добрите нрави;

3. искането се основава на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител или е налице обоснована вероятност за това;

4. длъжникът няма постоянен адрес или седалище на територията на Република България;

5. длъжникът няма обичайно местопребиваване или място на дейност на територията на Република България.

(6) Препис от издадената заповед за изпълнение се връчва на длъжника и на заявителя. Когато заявлението за издаване на заповед за изпълнение е подадено по електронен път

или заявителят е посочил електронен адрес, връчването на препис от издадената заповед за изпълнение на заявителя се осъществява само по електронен път.

(7) Съдът, извършил връчването на длъжника и на заявител, подал заявлението за издаване на заповед за изпълнение на хартиен носител без посочване на електронен адрес, съхранява оригиналните съобщения и призовки, като ги присъединява към електронното дело незабавно след постъпването им в канцеларията на съда.

Съдържание на заповедта за изпълнение

Чл. 412. Заповедта за изпълнение съдържа:

1. означението "заповед за изпълнение";
2. дата и място на постановяване;
3. посочване на съда и името на съдията, постановил заповедта;
4. трите имена и адресите на страните;
5. делото, по което се издава заповедта;
6. задължението, което длъжникът трябва да изпълни, и разноските, които трябва да плати;
7. банковата сметка, по която да се преведат присъдените суми, или друг начин за плащане;
8. покана до длъжника да изпълни в едномесечен срок от връчването на заповедта;
9. указание, че длъжникът може да подаде възражение в срока по т. 8 и в случай че възражението е неоснователно, той може да понесе разноски в по-висок размер от посочения в заповедта;
10. указание, че ако длъжникът не направи възражения пред издалия заповедта съд или не изпълни, заповедта за изпълнение влиза в сила и ще се пристъпи към принудително изпълнение;
11. пределите на обжалване, пред кой съд и в какъв срок може да се обжалва;
12. електронен подпис на съдията.

Обжалване

Чл. 413. (1) Заповедта за изпълнение не подлежи на обжалване от страните, освен в частта за разноските.

(2) Разпореждането, с което се отхвърля изцяло или отчасти заявлението, може да се обжалва от заявителя с частна жалба, от която не се представя препис за връчване.

Възражение

Чл. 414. (1) Длъжникът може да възрази срещу заповедта за изпълнение или срещу част от нея. Обосноваване на възражението не се изисква освен в случаите по чл. 414а.

(2) Възражението се прави в едномесечен срок от връчването на заповедта, който не може да бъде продължаван.

(3) Възражението може да бъде подадено на хартиен носител в който и да е районен съд или в електронна форма чрез Единния портал за електронно правосъдие.

Възражение при изпълнение в срока за доброволно изпълнение

Чл. 414а. (1) Длъжник, който е изпълнил задължението си по заповедта за изпълнение в срока по чл. 412, т. 8, може да възрази срещу заповедта за изпълнение с твърдение, че е изпълнил изцяло или частично задължението си. Към възражението се прилагат доказателства за изпълнението на задължението с препис за заявителя.

(2) Възражението може да бъде подадено на хартиен носител в който и да е районен съд или в електронна форма чрез Единния портал за електронно правосъдие.

(3) Ако с поведението си длъжникът не е дал повод за предявяване на вземането, той може да възрази, че не дължи разноски за производството.

(4) Възражението заедно с приложенията се изпраща на заявителя с указания, че може да подаде становище в тридневен срок, като се посочват и последиците от неподаването на становище.

(5) Ако заявителят не подаде становище в указания срок, съдът обезсилва изцяло или частично заповедта за изпълнение, включително в частта за разноските. Ако становището е подадено в срок, съдът се произнася по възражението и постъпилото становище.

(6) Пропускът на заявителя да подаде становище и обезсилването на заповедта не е пречка заявителят да предяви иск за цялото вземане по реда на чл. 422.

(7) Ако въз основа на заповедта за изпълнение е издаден изпълнителен лист съгласно чл. 418, съдът го обезсилва в частта, в която е обезсилена заповедта за изпълнение.

Действие на възражението

Чл. 415. (1) Съдът указва на заявителя, че може да предяви иск за вземането си в следните случаи:

1. когато възражението е подадено в срок;

2. когато заповедта за изпълнение е връчена на длъжника при условията на чл. 47, ал. 5 и връчителят е събрал данни, че длъжникът не живее на адреса, след справка от управителя на етажната собственост, от кмета на съответното населено място или по друг начин и е удостоверил това с посочване на източника на тези данни в съобщението;

3. когато съдът е отказал да издаде заповед за изпълнение.

(2) Когато дава указания за предявяване на иск в случаите по ал. 1, т. 2, съдът постановява спиране на изпълнението, ако е издаден изпълнителен лист по чл. 418.

(3) Искът по ал. 1, т. 1 и 2 е установителен, а по т. 3 - осъдителен.

(4) Искът се предявява в едномесечен срок от съобщението, като заявителят донася дължимата държавна такса.

(5) Когато заявителят не предяви иска в посочения срок, съдът обезсилва заповедта за изпълнение частично или изцяло, както и изпълнителния лист, издаден по чл. 418.

Влизане в сила на заповедта за изпълнение

Чл. 416. (1) Когато възражение не е подадено в срок или е оттеглено, или след влизане в сила на съдебното решение за установяване на вземането, заповедта за изпълнение влиза в сила и съдът издава изпълнителен лист в електронна форма.

(2) Всеки районен съд може да издаде на молителя официален препис от изпълнителния лист по реда на чл. 102а, ал. 4.

Заповед за изпълнение въз основа на документ

Чл. 417. (1) Заявителят може да поиска издаване на заповед за изпълнение и когато вземането, независимо от неговата цена, се основава на:

1. акт на административен орган, по който допускането на изпълнението е възложено на гражданските съдилища;

2. документ или извлечение от счетоводни книги, с които се установяват вземания на държавните учреждения, и общините, или извлечение от счетоводните книги на банка, към което е представен документът, от който произтича вземането на банката, заедно с всички негови приложения, включително приложимите общи условия;

3. нотариален акт, спогодба или друг договор, с нотариална заверка на подписите относно съдържащите се в тях задължения за заплащане на парични суми или други заместими вещи, както и задължения за предаване на определени вещи;

4. извлечение от регистъра на особените залози за вписано обезпечение и за започване на изпълнението - относно предаването на заложи вещи;
 5. извлечение от регистъра на особените залози за вписан договор за продажба със запазване на собствеността до изплащане на цената или договор за лизинг - относно връщането на продадени или отдадени на лизинг вещи;
 6. договор за залог или ипотечен акт по чл. 160 и чл. 173, ал. 3 от Закона за задълженията и договорите;
 7. влязъл в сила акт за установяване на частно държавно или общинско вземане, когато изпълнението му става по реда на този кодекс;
 8. влезли в сила задължителни предписания на органи на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" до работодател за изплащане на забавени повече от два месеца парични задължения по трудови правоотношения;
 9. акт за начет;
 10. запис на заповед, менителница или приравнена на тях друга ценна книга на заповед, както и облигация или купони по нея. Когато ценната книга обезпечава вземане, произтичащо от договор, сключен с потребител, към заявлението се прилага договорът, ако е в писмена форма, заедно с всички негови приложения, включително приложимите общи условия.
- (2) При подаване на заявление по ал. 1 по електронен път заявителят следва да приложи копие от документа, на който се основава заявлението му и декларация за идентичност на оригинала с приложеното копие.
- (3) При подаване на заявление по ал. 1, т. 3, 6 и 10 на хартиен носител заявителят следва да представи оригинал от документа. При подаване на заявлението на хартиен носител във всички останали случаи на ал. 1 е достатъчно заявителят да представи заверен от него препис от документа, като служител на съда създава електронно копие на представения документ и връща хартиения носител на заявителя.

Незабавно изпълнение

- Чл. 418.** (1) Когато със заявлението е представен документ по чл. 417, на който се основава вземането и са изпълнени условията по чл. 417, ал. 2 и 3, кредиторът може да поиска от съда да постанови незабавно изпълнение и да издаде изпълнителен лист.
- (2) В случаите извън чл. 417, ал. 1, т. 3, 6 и 10, след като провери дали документът е редовен от външна страна и дали удостоверява подлежащо на изпълнение вземане срещу длъжника, съдът издава изпълнителен лист в електронна форма.
- (3) Когато заявлението по чл. 417, ал. 1, т. 3, 6 и 10 е подадено по електронен път, заявителят е длъжен в едномесечен срок от подаването му да представи на съда оригиналния документ по чл. 417, ал. 1, т. 3, 6 и 10. След представяне на оригиналния документ, съдът разглежда заявлението по чл. 417, ал. 1, т. 3, т. 6 и т. 10 и издава заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист в електронна форма след проверка по реда на чл. 418, ал. 2 и при наличие на предпоставките за това. За издаването на изпълнителния лист съдът прави надлежна бележка върху представения документ.
- (4) Всеки районен съд може да издаде на молителя официален препис от изпълнителния лист по реда на чл. 102а, ал. 4.
- (5) Когато според представения документ изискуемостта на вземането е в зависимост от изпълнението на насрещно задължение или от настъпването на друго обстоятелство, изпълнението на задължението или настъпването на обстоятелството трябва да бъдат удостоверени с официален или с изходящ от длъжника документ.
- (6) Разпоредването, с което се отхвърля изцяло или отчасти молбата за издаване на изпълнителен лист, може да се обжалва от молителя в едномесечен срок от съобщаването му с частна жалба, от която не се представя препис за връчване.

(7) Копие на заповедта за изпълнение с отбелязването за издаден изпълнителен лист и копие от документа, въз основа на който е издадена заповедта за изпълнение, се връчва от съдебния изпълнител. Съдебният изпълнител незабавно изпраща до съда по електронен път копие от съобщението заедно с връчените документи с отбелязване на връчването на всеки един от тях.

Обжалване на разпореждането за незабавно изпълнение

Чл. 419. (1) Разпореждането, с което се уважава молбата за незабавно изпълнение, може да се обжалва с частна жалба в едномесечен срок от връчването на заповедта за изпълнение. Частната жалба се подава заедно с възражението срещу заповедта.

(2) Обжалването на разпореждането за незабавно изпълнение не спира изпълнението.

(3) Съдът отменя разпореждането, когато не са налице предпоставките на чл. 418, ал. 2, изречение първо и ал. 3, както и когато вземането се основава на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител.

Спиране на изпълнението

Чл. 420. (1) Възражението срещу заповедта за изпълнение не спира принудителното изпълнение в случаите по чл. 417, т. 1 - 9, освен когато длъжникът представи надлежно обезпечение за кредитора по реда на чл. 180 и 181 от Закона за задълженията и договорите. Когато длъжникът е потребител, обезпечението е в размер до една трета от вземането.

(2) Съдът, постановил незабавното изпълнение, може да го спре и без да е необходимо обезпечението по ал. 1, когато е направено искане за спиране, подкрепено с писмени доказателства, че:

1. вземането не се дължи;
2. вземането се основава на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител;
3. неправилно е изчислен размерът на вземането по договор, сключен с потребител.

(3) Определението по искането за спиране може да се обжалва с частна жалба.

(4) Определението за спиране подлежи на незабавно изпълнение, независимо от обжалването му.

(5) Когато е образувано исково производство, компетентен да се произнесе по искането за спиране на изпълнението е съдът, пред който е предявен искът по чл. 422, ал. 1.

Частично спиране на изпълнението

Чл. 421. (1) При няколко задължени лица обезпечението по чл. 420, ал. 1 служи само за лицето или за лицата, за които е представено.

(2) Когато възражението се отнася само за част от вземането съдът спира предварителното изпълнение само за съответната част от вземането.

Иск за съществуване на вземането

Чл. 422. (1) Искът за съществуване на вземането се смята предявен от момента на подаването на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, когато е спазен срокът по чл. 415, ал. 4.

(2) Предявяването на иск по ал. 1 не спира допуснатото незабавно изпълнение, освен в случаите по чл. 420.

(3) Ако искът бъде отхвърлен с влязло в сила решение, изпълнението се прекратява и се прилага чл. 245, ал. 3, изречение второ.

(4) Обратен изпълнителен лист не се издава, ако искът е отхвърлен поради неизискуемост на вземането.

Възражение пред въззивния съд

Чл. 423. (1) В едномесечен срок от узнаването на заповедта за изпълнение длъжникът, който е бил лишен от възможност да оспори вземането, може да подаде възражение до въззивния съд, когато:

1. заповедта за изпълнение не му е била връчена надлежно;
2. заповедта за изпълнение не му е била връчена лично и в деня на връчването той не е имал обичайно местопребиваване на територията на Република България;
3. длъжникът не е могъл да узнае своевременно за връчването поради особени непредвидени обстоятелства;
4. длъжникът не е могъл да подаде възражението си поради особени непредвидени обстоятелства, които не е могъл да преодолее.

Едновременно с възражението длъжникът може да упражни и правата си по чл. 413, ал. 1 и чл. 419, ал. 1.

(2) Подаването на възражение пред въззивния съд не спира изпълнението на заповедта. По искане на длъжника съдът може да спре изпълнението при условията на чл. 282, ал. 2.

(3) Съдът приема възражението, когато установи, че са налице предпоставките по ал. 1. Ако възражението бъде прието, изпълнението на издадената заповед по чл. 410 се спира. Когато възражението е прието, съдът разглежда и подадените с възражението частни жалби по чл. 413, ал. 1 и чл. 419, ал. 1. Когато възражението е прието, защото не са били налице предпоставките на чл. 411, ал. 2, т. 3 и 4, съдът служебно обезсилва заповедта за изпълнение и издадения въз основа на нея изпълнителен лист.

(4) Разглеждането на делото от първоинстанционния съд продължава с указания по чл. 415, ал. 1. В това производство съдът разглежда и подаденото с възражението искане по чл. 420, ал. 2.

Иск за оспорване на вземането

Чл. 424. (1) Длъжникът може да оспори вземането по исков ред, когато се намерят новооткрити обстоятелства или нови писмени доказателства от съществено значение за делото, които не са могли да му бъдат известни до изтичането на срока за подаване на възражението или с които не е могъл да се снабди в същия срок.

(2) Искът може да бъде предявен в тримесечен срок от деня, в който на длъжника е станало известно новото обстоятелство, или от деня, в който длъжникът е могъл да се снабди с новото писмено доказателство, но не по-късно от една година от погасяване на вземането.

Образци

Чл. 425. (1) Министърът на правосъдието издава наредба, с която утвърждава образци на заявление за издаване на заповед за изпълнение, заявление за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ, заповед за изпълнение и другите книжа във връзка със заповедното производство и урежда всички дейности, свързани с организацията на електронното заповедно производство.

(2) Електронният формуляр по чл. 411, ал. 1 съответства на образците, утвърдени с наредбата по ал. 1, като условие за подаването му е надлежно посочване и верификация на електронен адрес за връчване на заявителя.

(3) Когато заявителят не е използвал образец или е използвал неправилен образец, съдът в писменото си указание за отстраняване на нередовността прилага съответния образец.

Приложение 2

Списък на членовете на експертната група

Списък на членовете на експертната група

Име	Фамилия	Позиция	Организация
Даниела	Марчева	Председател на РГ	Висш съдебен съвет
Александър	Ангелов	Зам. председател на РГ	Софийски районен съд
Милен	Райков	Съдружник	Ърнст и Янг
Ирина	Янева	Старши експерт	Ърнст и Янг
Светозара	Петкова	Старши експерт	Ърнст и Янг
Никола	Няголов	Старши експерт	Ърнст и Янг
Георги	Чехларов	Заместник-председател	Софийски районен съд
Константин	Кунчев	Съдия	Софийски районен съд
Кирил	Петров	Съдия	Софийски районен съд
Десислава	Жекова	Съдия	Окръжен съд - Варна
Веселка	Златева	Председател	Районен съд - Пазарджик
Евгени	Узунов	Съдия	Районен съд - Бургас
Тодор	Събчев	Директор на Дирекция "Информационни технологии и съдебна статистика"	Висш съдебен съвет
Светлана	Калинова	Съдия	Върховен касационен съд
доц. д-д Таня	Градинарова	Преподавател	Университет за национално и световно стопанство / Софийска адвокатска колегия
Александър	Иванов	Адвокат	Софийска адвокатска колегия, Адвокатско съдружие "Мусева и Иванов"
Росица	Рангелова	Старши бизнес анализатор, информационни технологии в отдел Бизнес анализ	Информационно обслужване АД
Стоян	Якимов	Заместник-председател	Камара на частните съдебни изпълнители